

Tódor János
Vadászjelenetek Magyarországon
Osiris Kiadó, 2017, 304 oldal, 2880 Ft

Gyűlölet-bűncelekmények – így nevezi könyvének alcímében Tódor János azokat a többség-kisebbség etnikai alapú konfliktusából származó és erőszakba torkolló eseteket, amelyek az utóbbi bő évtizedben történtek Magyarországon, s amelyeket a kötete kronologikus sorrendbe gyűjtve tár az olvasó elé Olaszliszktól, Szögi Lajos meglincselésétől a cigányok ellen elkövetett sorozatgyilkosság tetteseihez másodfokú ítéletéig. A gyűlöletnek ez a fogalmi és egyben érzelmi kvázi a címben való megidézése veszélyes húzás, mert előfeltevésként olyan értelmezési lehetőség irányába viszi el az olvasót, ami totálisan szembe megy azokkal a hivatalos, félhivatalos és nem hivatalos álláspontokkal, amelyek ezeket az erőszakos bűncelekményekről szóló közbeszédet szervezték és uralták. Tódor János azonban nem csupán beszél és véleményt formál ezekről a fölkavaró eseményekről, hanem a klasszikus riporter attitűdbe belehelyezkedve bejárja a helyszíneket, beszámol ott szerzett tapasztalatairól, s ami még ennél is fontosabb, hogy beszélteti az érintetteket, az áldozatokat és az elkövetőket éppúgy, mint azoknak a hatóságnak a képviselőit, akikről a közvélemény a probléma megnyugtató megoldását várja.

Magyarország alulnézetből

Szárnyas Gábor könyvajánlója

A kötetbe gyűjtött írások tehát tulajdonképpen olyan önmagukban is kerek egészként megálló riportok gyűjteménye, amelyek az oknyomozó újságírás és az irodalmi szociográfia eszközeinek alkalmazásával nemcsak a történetek rekonstruálására törekszik, hanem azok hátterének föltárására és az odáig vezető út föltérképezésére is. Ugyanakkor, mint egy regény fejezeteit tartja őket egyben a szekvenciák objektív fölmutatása, s a „testközeleli élményeket” megtapasztalt szerzőnek az a koncepciózus elszántsága, hogy minden körülmények közt a valóság szintjén tartsa meg a történeteket. A diskurzus résztvevői (ami nem pusztán megszólalásokat, hanem magatartásformákat is jelent) ugyanis folyamatosan egy párhuzamos valóság konstruálására tesznek kísérletet, a „kívülálló” hatóságok mintegy negligálni próbálják az esetek társadalmi súlyosságát, az áldozatok pedig az őket ért sérelmekre építkezve próbálják egzisztenciális kiszolgáltatottságukat fölszámolni, vagy pedig mikroközösségekbe zárkózva potenciális ellenséget látnak mindenkiben.

A kötetben szereplő írások túlnyomó többsége, már csak az esemény súlyosságából adódóan is, a romák ellen

elkövetett sorozatgyilkossággal foglalkozik, s azon túl, hogy a nyilvánosság előtt elhallgatott tényekkel és az ügyet bonyolító rejtett kommunikációs tendenciákkal ismerteti meg az olvasót, mindezekből kibontakozik Magyarországnak egy olyan béka-perspektivikus képe is, ahol az erőszak, a gyűlölet, a bizalmatlanság és a mindennapi túlélésért való küzdelem szervezi és mérgezi napról napra az életet. Tódor János mindvégig azt tartja elsődleges szempontjának, hogy leplezetlenül tudósítsa az olvasót a komor reménytelenségről, a kilátástalanságról és a közvélemény befolyásolására törekvő átpolitizált stratégiákról, mégis esetenként mintegy kibeszéli a történetek mögül, személyes véleményt formál tapasztalatairól s ezekben a legtöbbször elemi fölháborodásának ad hangot. S bár sosem adja föl az objektivitáshoz szükséges kívülálló szemlélő pozícióját, folyton érezteti velünk, hogy őt magát is magukba szippantották az események, s hiába is próbáljuk egzotikumként a meleg szobában egy pohár bor mellett olvasni egy másik világról szóló riportjait, végül úgy tesszük le a könyvet, hogy tisztában vagyunk vele: önáltatás lenne, ha tagadnánk személyes érintettségünket.